

Nazwa modułu zajęć:	Alternatywne nurty w kulturze				
Rok akademicki:	2019/2020	Kod:	HKLT-2-208-KW-s	Punkty ECTS:	3
Wydział:	Humanistyczny				
Kierunek:	Kulturoznawstwo	Specjalność:	Komunikacja wizualna i projektowanie graficzne		
Poziom studiów:	Studia II stopnia	Forma studiów:	Stacjonarne		
Język wykładowy:	Polski	Profil:	Ogólnoakademicki (A)	Semestr:	2
Strona www:	—				
Prowadzący moduł:	prof. nadzw. dr hab. Trzcńska Izabela (trzcinska@agh.edu.pl)				

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się dla modułu zajęć

Alternatywne nurty pełnią w kulturze liczne funkcje. Z jednej strony pozwalają poszukiwać rozwiązań innych od powszechnie przyjętych. Z drugiej, zawarte w nich koncepcje przekładają się na kształtowanie kulturowego obrazu świata, niejednokrotnie w sposób wyjątkowo wyrazisty. Celem kursu jest próba wskazania, jaka jest faktyczna rola alternatywnych nurtów w całokształcie kultury.

Opis efektów uczenia się dla modułu zajęć

Kod MEU	Student, który zaliczył moduł zajęć zna i rozumie/potrafi/jest gotów do	Powiązania z KEU	Sposób weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w ramach poszczególnych form zajęć i dla całego modułu zajęć
Wiedza: zna i rozumie			
M_W001	Student zna podstawowe koncepcje odnoszące się do zagadnienia kultury alternatywnej	KLT2A_W01	Egzamin
Umiejętności: potrafi			
M_U001	Student potrafi samodzielnie studiować prace naukowe dotyczące alternatywnych nurtów w kulturze	KLT2A_U02	Egzamin
M_U002	Student potrafi operacjonalizować terminy związane z tą dyscypliną na potrzeby kulturoznawczych badań naukowych	KLT2A_U05	Aktywność na zajęciach
M_U003	Student potrafi posługiwać się specjalistyczną terminologią w zakresie alternatywnych nurtów kultury	KLT2A_U05	Egzamin

Kompetencje społeczne: jest gotów do			
M_K001	Student zna znaczenie tego typu studiów dla pełnego rozumienia fenomenów kultury współczesnej	KLT2A_K09	Aktywność na zajęciach
M_K002	Student potrafi uczestniczyć w dyskusji grupowej	KLT2A_K03	Aktywność na zajęciach
M_K003	Student ma świadomość zachowania postawy szacunku i tolerancji wobec różnorodnych tradycji kulturowych	KLT2A_K08	Aktywność na zajęciach

Liczba godzin zajęć w ramach poszczególnych form zajęć

Suma	Forma zajęć dydaktycznych										
	Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Prace kontrolne i przejściowe	Lektorat
30	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Matryca kierunkowych efektów uczenia się w odniesieniu do form zajęć i sposobu zaliczenia, które pozwalają na ich uzyskanie

Kod MEU	Student, który zaliczył moduł zajęć zna i rozumie/potrafi/jest gotów do	Forma zajęć dydaktycznych										
		Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Prace kontrolne i przejściowe	Lektorat
Wiedza: zna i rozumie												
M_W001	Student zna podstawowe koncepcje odnoszące się do zagadnienia kultury alternatywnej	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Umiejętności: potrafi												
M_U001	Student potrafi samodzielnie studiować prace naukowe dotyczące alternatywnych nurtów w kulturze	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U002	Student potrafi operacjonalizować terminy związane z tą dyscypliną na potrzeby kulturoznawczych badań naukowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

M_U003	Student potrafi posługiwać się specjalistyczną terminologią w zakresie alternatywnych nurtów kultury	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kompetencje społeczne: jest gotów do												
M_K001	Student zna znaczenie tego typu studiów dla pełnego rozumienia fenomenów kultury współczesnej	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_K002	Student potrafi uczestniczyć w dyskusji grupowej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_K003	Student ma świadomość zachowania postawy szacunku i tolerancji wobec różnorodnych tradycji kulturowych	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Udział w zajęciach dydaktycznych/praktyka	30 godz
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	41 godz
Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	2 godz
Dodatkowe godziny kontaktowe	4 godz
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	77 godz
Punkty ECTS za moduł	3 ECTS

Pozostałe informacje

Szczegółowe treści kształcenia w ramach poszczególnych form zajęć (szczegółowy program wykładów i pozostałych zajęć)

Wykład

Alternatywne nurty pełnią w kulturze liczne funkcje. Z jednej strony pozwalają poszukiwać rozwiązań innych niż powszechnie przyjmowane. Z drugiej, przekładają się na kształtowanie kulturowego obrazu świata, niejednokrotnie w sposób wyjątkowo wyrazisty. Celem kursu jest próba wskazania, jaka jest faktyczna rola alternatywnych nurtów w całokształcie kultury.

Plan zajęć i zalecana literatura:

Przedmiot i metody badań (1-2-3). Kategoria kultury alternatywnej. Kultura alternatywna a kontrkultura. Mitologie jako wyraz alternatywnego buntu. Bajka i mit. Ikonologia. Pamięć kultury. Badania nad ezoteryzmem. Fenomenologia, strukturalizm i metody postmodernizmu w badaniach nad alternatywnymi nurtami w kulturze. Kultura alternatywna jako dzieło otwarte.

Bettelheim B., Cudowne i pożyteczne. O znaczeniach i wartościach baśni, Warszawa 2010; Eco U., Dzieło otwarte, Warszawa 2008; Eco U., Interpretacja i historia oraz

Nadinterpretacja tekstu, w: S. Collini (red.), Interpretacja i nadinterpretacja, Kraków 2008; Erll A., Kultura pamięci. Wprowadzenie, Warszawa 2018; Hanegraaff W., Religia i wyobraźnia historyczna: tradycja ezoteryczna jako wyobraźnia poetycka, w: Światło i ciemność, t. 8, Imaginatio, Gdańsk 2017; van der Leeuw G., Fenomenologia religii, Warszawa 1978; Levi-Strauss C., Antropologia strukturalna, Warszawa 1970 (rozdział: Struktura mitów); Propp W., Morfologia bajki, Warszawa 1976; Tolkien J.R.R., Potwory i krytycy, Kraków 2010.

Tradycja I (4-5-6). Źródła alternatywnych nurtów kultury na Zachodzie – gnoza i hermetyzm. Astrologia. Alchemia. Kabała. Magia. Alternatywne aspekty w kulturze Renesansu. Wątki alternatywne w sztuce nowożytnej. Narodziny mitu różokrzyżowców. Masoneria.

Bugaj R., Hermetyzm, t. 1-2, Warszawa 1998; Cegielski R., Ordo ex chao, t. 1, Warszawa 1994; Garin E., Zodiak życia. Astrologia w okresie Renesansu, Warszawa 1992; Klibansky R., Panofsky E., Saxl, F., Saturn i melancholia. Studia z historii, filozofii, przyrody, medycyny, religii oraz sztuki, Kraków 2009; Prinke R., Zwodniczy ogród błędów. Piśmiennictwo alchemiczne do końca XVIII wieku, Warszawa 2014; Quispel G., Gnoza, Warszawa 1988; Rudolph K., Gnoza, Kraków 2003; Scholem G., Kabała i jej symbolika, Kraków 1996; Szydło Z., Woda, która nie moczy rąk. Alchemia Michała Sędziwoja, Warszawa 1997; Znaczenie mitu hermetycznego w kształtowaniu kulturowej wyobraźni Zachodu, w: Wyobraźnia w kulturze. Duchowość, sztuka, literatura, red. I. Trzcńska, A. Świerzowska, Libron, Kraków 2017, s. 11-28.

Tradycja II (7-8-9). Tradycja Romantyzmu. Teozofia i reaktywacja nurtów ezoterycznych na Zachodzie (geneza, główne postaci, teoria i praktyka). Nowy mit – ewolucja świata. Ukształtowanie nowego obrazu świata i człowieka – reformy szkolnictwa, koncepcja zaangażowanego obywatela. Duchowość. Zrealizowane utopie – Adyar i Goetheanum. Bławatska H.P., Klucz do teozofii, t. 1-2, Warszawa 1996; Grudnik K., Okultyzm i nowoczesność. studium literaturoznawcze, Gdynia-Kraków 2016; Janion M., Gorączka romantyczna, Gdańsk 2007; Kandyński. O duchowości w sztuce, Łódź 1996; Prokopiuk J., Szkice antropozoficzne, Białystok 2003; Stępień M.B., Okultyzm, Lublin 2015; Trzcńska I, Świerzowska A., The Origin and Impact of the Theosophical Center in Adyar, "Studia Humanistyczne" 2017, t. 16/4, s. 7-19; Uspienski P.D., Fragmenty nieznanego nauczania, Warszawa 2010; Wiśniewska-Paź B., Społeczny wymiar obiektu Goetheanum w Dornach i jego sensy edukacyjne, Wrocław 2002

W stronę współczesności (10-11-12). Wątki alternatywne i narodziny sztuki współczesnej. Koncepcje alternatywne w nazizmie. New Age jako kumulacja alternatywnych koncepcji (psychologia, nauka, duchowość).

Dobroczyński B., Kłopoty z duchowością. Szkice z pogranicza psychologii, 2009; Goodrick-Clarke N., Okultystyczne źródła nazizmu. Tajemne kultury aryjskie i ich wpływ na ideologię nazistowską, Warszawa 2010; Hall D., New Age w Polsce. Lokalny wymiar globalnego zjawiska, Warszawa 2007; Kubiak A., Jednak New Age, Warszawa 2005; Kasperek A., Wolność spod znaku undergroundu, Katowice 2012; I. Trzcńska, O duchowości inaczej. Coaching w perspektywie przemian kultury współczesnej, Kraków 2013

Polska alternatywa (13-14-15). Sztuki plastyczne (tradycje międzywojnia, Oneiron, Janina Kraupe). Teatr i widowiska (Teatr Reduta, Tadeusz Kantor, Jerzy Grotowski, Włodzimierz Staniewski). Alternatywa w PRL-u.

Kamiński Ł., Krasnoludki i żołnierze. Wrocławska opozycja lat osiemdziesiątych, w: „Pamięć i przyszłość” nr 2/2008, s. 7-19; Kraupe J., Signatura rerum, Kraków 1991; P.

Mrass (red.), Oneiron. Ezoteryczny krąg artystów z Katowic, Katowice 2006; Osiński Z., Jerzy Grotowski. Źródła, inspiracje, konteksty, Gdańsk 2009; Osiński Z., Pamięć Reduty, Gdańsk 2003; Porębski M., Deska, Warszawa 1997; Stańczyk X., Macie swoją kulturę. Kultura alternatywna w Polsce 1978-1996, Warszawa 2018; Wisłocki S. A., Mistrz Teofil Ociepka. Między władzą a prawdą, Katowice 2010

Metody i techniki kształcenia:

Wykład: Treści prezentowane na wykładzie są przekazywane w formie prezentacji multimedialnej w połączeniu z klasycznym wykładem tablicowym wzbogaconymi o pokazy odnoszące się do prezentowanych zagadnień.

Warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć, w tym zasady zaliczeń poprawkowych, a także warunki dopuszczenia do egzaminu:

Obecność na wykładach oraz egzamin.

Warunki terminu poprawkowego są analogiczne do pierwszego.

Zasady udziału w poszczególnych zajęciach, ze wskazaniem, czy obecność studenta na zajęciach jest obowiązkowa:

Wykład:

- Obecność obowiązkowa: Nie

- Zasady udziału w zajęciach: Studenci uczestniczą w zajęciach poznając kolejne treści nauczania zgodnie z sylabusem przedmiotu. Studenci winni na bieżąco zadawać pytania i wyjaśniać wątpliwości. Rejestracja audiowizualna wykładu wymaga zgody prowadzącego.

Sposób obliczania oceny końcowej

Egzamin ustny - 80%

Obecność na wykładach jest obowiązkowa - 20 %

Sposób i tryb wyrównywania zaległości powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach:

Przygotowanie eseju z wybranej lektury.

Wymagania wstępne i dodatkowe, z uwzględnieniem sekwencyjności modułów

-

Zalecana literatura i pomoce naukowe

B. Dobroczyński, Kłopoty z duchowością, Szkice z pogranicza psychologii, Kraków 2009

A. Erll, Kultura pamięci. Wprowadzenie, Warszawa 2018;

A. Faivre, Access to Western Esotericism. New York 1994

N. Goodrick-Clarke, Okultystyczne źródła nazizmu, Warszawa 2001

W. Hanegraaff, Esotericism and the Academy: Rejected Knowledge in Western Culture. Cambridge 2002

A. Kasperek, Wolność spod znaku undergroundu. Duchowość (po)nowoczesna w perspektywie hermeneutyki kultury i socjologii religii, Kraków, 2012

A. Kubiak, Jednak New Age, Warszawa 2005

X. Stańczyk, Macie swoją kulturę. Kultura alternatywna w Polsce 1978-1996, Warszawa 2018

Publikacje naukowe osób prowadzących zajęcia związane z tematyką modułu

O duchowości inaczej, Coaching w perspektywie przemian współczesnej kultury, Kraków 2013

Polish Interpretations of the Theosophical Concept of Evolution, w: "The Polish Journal of the Arts and Culture" 13 (1/2015), Esoteric Studies. Polish Contributions, red. I. Trzcińska, A. Świerzowska, K. M.

Hess, s. 173-190

Esoteric Themes in the Artistic Works of Janina Kraupe, "Nova Religio: The Journal of Alternative and Emergent Religions" 19, no. 4 (may 2016), s. 80-101

Gregory Bateson i nowa duchowość, w: Humanistyczne wyzwania ekologii umysłu: Gregory Bateson w Polsce. The Challenge for Humanities: the Ecology of Mind. Gregory Bateson in Poland, red. M. Jaworska-Witkowska, L. Witkowski, Warszawa 2016, s. 422-454

The Origin and Impact of the Theosophical Center in Adyar (wspólnie z Agatą Świerżowską), "Studia Humanistyczne" 2017, t. 16/4, s. 7-19

Illness Narratives in the Esoteric Vision of the World: Agnieszka Pilchowa's Views and Concepts, (wspólnie z Agatą Świerżowską) „Religio: Revue pro religionistiku” XXVI, 1, 2018, s.49-70.

Idea prawa karmicznego w przekonaniach polskich teozofów. Przyczynek do badań, w: Wschód i Zachód. Miejsca spotkań, red. K. Skowronek, A. Świerżowska, Libron, Kraków 2018, s. 255-270.

Informacje dodatkowe

Brak